

PANEVĖŽIO DARBO RINKOS MOKYMO CENTRO ETIKOS KODEKSAS

I. NUOSTATOS IR BENDRASIS POŽIŪRIS Į ETIŠKĄ ELGESĮ

1. Panevėžio darbo rinkos mokymo centro (toliau – Įstaiga) etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) skirtas visiems Įstaigos darbuotojams ir jos bendruomenės nariams, kurie turi laikytis etiško elgesio vertybių savo profesinėje veikloje ir, jeigu taikytina, privačiame gyvenime.

2. **Etikos kodeksas** nustato etines vertybes ir principus bei Įstaigos lūkesčius darbuotojų elgesiui. Kodeksas nukreipia individualų Įstaigos darbuotojų ir bendruomenės narių elgesį reikiama linkme, šis Kodeksas palaiko ir užtikrina palankios elgesiui aplinkos, vertybių ir principų kūrimo procesą Įstaigoje. Kodekso reikalavimų laikymasis reiškia tai, kad bendruomenė užtikrina etiško elgesio idėjos įgyvendinimą Įstaigoje, o ne tik formalių reikalavimų laikymąsi.

3. **Etinės vertybės** – tai koncepcijos to, kas yra svarbu Įstaigos darbuotojams ir visai bendruomenei, todėl visi priimdami sprendimus turi vadovautis jomis ir jų laikytis.

4. **Etikos principai** nurodo, kaip etinės vertybės turi būti įgyvendintos praktiškai ir, koks turi būti deramas Įstaigos darbuotojo ir bendruomenės nario elgesys.

5. Įstaiga siekia įgyvendinti kodeksą, taip pabrėždama etikos svarbą ir skatindama etišką kultūrą ir jos puoselėjimą bendruomenėje.

6. Kodeksas papildo Įstaigos administracijos, profesijos mokytojų ir kitų darbuotojų, mokinių teisių ir pareigų bei atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos (toliau – LR) Švietimo įstatyme, LR Profesinio mokymo įstatyme, LR Korupcijos prevencijos įstatyme, LR Pranešėjų apsaugos įstatyme, LR viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo įstatyme, LR asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme ir kituose LR teisės aktuose, Įstaigos įstatuose, vidaus tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

II. ETIŠKO ELGESIO VERTYBINIAI PRINCIPAI

7. Etiško elgesio vertybiniai principai apima asmens, darbuotojo, Įstaigos etikos ir profesinės veiklos principus, standartus bei praktinį jų laikymąsi, tokiu būdu nuosekliai kuriant šių vertybių sistemą praktikoje.

8. Kodeksas remiasi pagrindinėmis etinėmis vertybėmis ir principais, kurie nurodo, kaip vertybinės nuostatos turi būti įgyvendinamos praktiškai ir koks turi būti deramas elgesys, apibrėžiantis Įstaigos darbuotojų ir jos bendruomenės etiško elgesio vertybinius principus:

- **pagarba** – turi būti laikomasi žmogaus teisių ir laisvių, apibrėžtų LR Konstitucijos ir LR įstatymų, kitų teisės aktų, teismų sprendimų reikalavimų vykdymo bei visų Įstaigos direktoriaus vidaus tvarkų, taisyklių, norminių vidaus dokumentų;

- **sąžiningumas** – turi būti veikiama sąžiningai, patikimai, geranoriškai, vadovaujantis bendruomenės ir visuomenės interesais, išlaikant nešališkumą ir objektyvumą. Pabrėžiant, remiant ir skatinant skaidrumą, sąžiningumą bei teisingumą, užtikrinant palankią darbuotojams aplinką pranešti apie etikos ar kitus pažeidimus, o atsakingiems darbuotojams tinkamai reaguoti į sąžiningumo ir teisingumo vertybinių nuostatų pažeidimus;

- **kompetencija** – turi būti įgytos ir išlaikytos žinios ir įgūdžiai, tinkami vykdomoms funkcijoms atlikti;

- **profesionalumas ir atsakingas elgesys** – turi būti laikomasi Įstaigoje galiojančių tvarkų, norminių dokumentų ir nuostatų, LR įstatymų ir teisės aktų, elgiantis profesionalai ir atsakingai

profesinėje veikloje, vengiant bet kokio elgesio, kuris galėtų diskredituoti Įstaigą, jos darbuotojus ar bendruomenės narius;

- **konfidencialumas ir skaidrumas** – turi būti tinkamai apsaugoma informacija, derinant šį poreikį su Įstaigoje keliamais konfidencialumo, skaidrumo ir atskaitomybės reikalavimais.

9. Už etišką elgesį ir etikos vertybių bei principų puoselėjimą Įstaigoje visų pirma yra atsakingi patys Įstaigos darbuotojai ir kiti bendruomenės nariai.

III. ĮSTAIGOS ETIŠKO ELGESIO TIKSLAI

10. Įstaiga, kaip subjektas apibrėžia etikos svarbą, skatina ir puoselėja etišką kultūrą Įstaigoje ir už jos ribų.

11. Įstaigos vadovybė rodo pavyzdį savo elgesiu, nuosekliai laikydamosi etinių vertybių savo veikloje.

12. Įstaiga siekia, kad visi jos darbuotojai ir kiti bendruomenės nariai laikytųsi etiško elgesio vertybinių principų, nurodytų Kodekse.

13. Įstaiga, jos darbuotojai bei kiti bendruomenės nariai patys formuoja etiško elgesio vertybes, o Įstaiga padeda jiems suprasti etiško elgesio vertybių siekimo svarbą kasdieninėje veikloje.

14. Įstaiga užtikrina etikos kontrolės sistemą, skirtą identifikuoti ir analizuoti etines rizikas ir jas sušvelninti, remti etišką elgesį ir spręsti visus etikos vertybių pažeidimus.

IV. VADOVYBĖS ĮSIPAREIGOJIMAI

15. Etiškos kultūros kūrimas Įstaigoje prasideda nuo jos vadovybės. Įstaigos vadovybė rodo pavyzdį savo elgesiu, nuosekliai laikydamosi etinių vertybių ir siekia, kad visi Įstaigos darbuotojai ir bendruomenės nariai įsipareigotų laikytis etikos kodekse nustatytų vertybių ir jų principų.

16. **Įstaigos vadovybė įsipareigoja demonstruoti ir skatinti etiško elgesio pavyzdį Įstaigos darbuotojams ir kitiems bendruomenės nariams:**

- nustatydamą etikos laikymąsi kaip aiškų Įstaigos prioritetą, jį stiprindama nuosekliomis komunikacijos priemonėmis;

- išlaikydama aukštus profesionalumo, atskaitomybės ir skaidrumo standartus sprendimų priėmimo procese;

- kurdama aplinką, kurioje su darbuotojais elgiamasi sąžiningai, taip skatinant darnius, savitarpio pasitikėjimu pagrįstus santykius;

- pripažindama etiško elgesio svarbą ir spręsdama netinkamo elgesio problemas;

- užtikrindama, kad etikos reikalavimai ir procesai būtų taikomi nuosekliai, sistemingai ir teisingai.

17. Įstaigos vadovybė remiasi šiomis etikos gairėmis:

- aiški komunikacija yra būtina, siekiant padidinti Įstaigos darbuotojų ir kitų bendruomenės narių informuotumą apie Kodeksą ir jo supratimą. Komunikavimas apima darbuotojų švietimą apie Įstaigos vertybes ir etinių dilemų sprendimą, organizuojant mokymus ar asmeninius, grupinius pokalbius ir gerosios patirties sklaidą;

- nors už etišką elgesį atsakingi patys Įstaigos darbuotojai ir visa bendruomenė, vadovybė teikia patarimus konkrečiais klausimais, užtikrinant konfidencialumą.

18. Įstaigos direktorius užtikrina:

- kad bus įdiegta etikos kontrolės sistema, skirta identifikuoti ir analizuoti kylančias etines rizikas bei ieškoma būdų jas sušvelninti, įskaitant konfidencialumą ir apsaugą tų asmenų, kurie praneša apie įtariamus pažeidimus, įskaitant ir pranešimus vidiniu pasitikėjimo kanalu;

- remia etišką elgesį ir atsakingiems asmenims paveda spręsti visus etinių vertybių pažeidimus;

- nustato ir tvirtina tvarkas, skirtas spręsti prieštaravimams ir nesutarimams, kylantiems tarp Įstaigos etiško elgesio normų reikalavimų ir Įstaigos darbuotojų bei bendruomenės narių.

V. DARBUOTOJŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

19. **Pagarbus elgesys** – tai kito asmens toleravimas, pripažinimas, kito pasaulėžiūros ir veiksmų gerbimas. Kolegos ar kito bendruomenės nario gerbimas ar pagarbaus elgesio išreiškimas, dažniausiai siejamas su pakantumu kitiems, vienodu įstatymų, moralės ir etikos normų laikymusi kito asmens atžvilgiu, nepaisant pažiūrų, nuomonių ar elgsenų skirtingumo. Įstaigos darbuotojai ir visa bendruomenė laikosi pagarbaus tarpusavio bendravimo principų, efektyvaus konfliktų valdymo ir kito oraus bendravimo formų skatinimo.

20. **Sąžiningas elgesys** – Įstaigos darbuotojai savo pareigas atlieka sąžiningai ir elgiasi taip, kaip dera, atsižvelgdami į Įstaigos veiklos pobūdį, lūkesčius ir etikos kodekso principus.

20.1. Darbuotojai turi būti susipažinę su visomis Įstaigos politikomis, aktualiomis tvarkomis, vidaus norminiais dokumentais siejamais su sąžiningo ir atsakingo elgesio normų nuostatomis, bei būti atsakingais už sąžiningą ir etiškai teisingą elgesį, jį palaikyti bei laikytis Įstaigos etiško elgesio vertybinių principų.

20.2. Jeigu Įstaigoje darbuotojai jaučia ir mato, kad Įstaigoje egzistuoja sąžiningumo kontrolės trūkumų, jie turi į tai atkreipti vadovybės dėmesį.

21. **Sąžiningo elgesio galimi pažeidimai** – gali būti susiję su asmeniniais, finansiniais, darbo tvarkos ar kitais interesų pažeidimais, kurie prieštarauja Įstaigos interesams. Dovanų ar atsidėjimų priėmimas nesilaikant nustatytų tvarkų ir LR įstatymų nuostatų, piktnaudžiavimas Įstaigos suteiktais įgaliojimais siekiant asmeninės naudos, galimybė susipažinti su konfidencialia informacija, galimybė gauti ir ne pagal paskirtį naudoti vertingus Įstaigos išteklius, aplinkybės susijusios su Įstaigos darbuotojų privačiu gyvenimu (pavyzdžiui finansinė padėtis, asmeniniai ryšiai) taip pat gali kelti grėsmę sąžiningumui.

22. **Kompetencija** – gebėjimas atlikti tam tikrą konkretų darbą ir apima patirtį, įgūdžius ir žinias, dažnai ir tam tikras asmenines savybes, todėl daugeliu atveju pasitikėjimas ir darbuotojo įvertinimas priklauso nuo jo kvalifikuotai atlikto darbo. Įstaigos darbuotojai turi:

22.1. užtikrinti, kad jų darbas bus atliktas kompetentingai, laikantis galiojančių tvarkų ir standartų, taip pat dirbti ir veikti kruopščiai, atidžiai, laiku ir laikantis nustatytų tvarkų ir reikalavimų;

22.2. išlaikyti ir plėtoti savo profesines žinias ir įgūdžius, kelti savo kompetencijas ir kvalifikaciją, siekti, kad neatsiliktų nuo profesinės veiklos aplinkos raidos ir optimaliai gerai atliktų savo tiesioginį darbą ir pareigas.

23. **Profesionalumas ir atsakingas elgesys** – atitinka profesionalaus elgesio vertybes ir apima darbuotojų veikimą tokiu būdu, kuris leidžia pateikti reikiamą informaciją profesionaliai ir atsakingai. Įstaigos darbuotojai turi žinoti savo veiklos profesionalaus elgesio standartus, kurie yra apibrėžti LR teisės aktais, Įstaigos vidaus norminiais dokumentais bei savitarpio susitarimais.

23.1. Įstaigos darbuotojai vykdo savo darbinę veiklą profesionaliai ir atsakingai, laikantis Įstaigos suteiktų įgaliojimų bei supranta galimą savo veiksmų poveikį. Veikia nepiktnaudžiaujant savo padėtimi, deramai atlieka pavestus darbus, bendradarbiauja su kolegomis, dalijasi atitinkamomis žiniomis bei informacija.

23.2. Profesionalus ir atsakingas Įstaigos darbuotojo elgesys neturi diskredituoti, t.y. griauti ir mažinti pasitikėjimą Įstaiga ar kito darbuotojo ar bendruomenės nario autoritetą.

23.3. Įstaigos darbuotojai turi informuoti savo tiesioginius vadovus ar Įstaigos vadovą apie visus kylančius prieštaravimus tarp profesionalaus, atsakingo elgesio ir Įstaigos etikos reikalavimų.

24. **Konfidencialumas ir skaidrumas** – Įstaigos darbuotojai turi žinoti savo teisinės prievolės ir įsipareigojimus, Įstaigos tvarkas, norminius dokumentus taikomus siekiant užtikrinti konfidencialumą ir veiklos skaidrumą Įstaigoje.

24.1. Įstaigos darbuotojai negali atskleisti informacijos, kuri yra numatyta Įstaigos ir darbuotojo konfidencialumo susitarime ir privalo laikytis šio susitarimo bei kitų Įstaigos tvarkų, užtikrinančių pareigą saugoti informaciją ir jos neteikti trečiosioms šalims, išskyrus atvejus, kai informacija pagal LR įstatymus ir teisės aktus turi būti skelbiama viešai.

24.2. Įstaigos darbuotojai turi nepamiršti apie netyčinio konfidencialios informacijos atskleidimo trečiosioms šalims galimybę ir stengtis visais būdais to išvengti – užtikrinti dokumentų,

elektroninių duomenų įrenginių, kompiuterių, nešiojamų duomenų laikmenų, slaptažodžių ir kitų priemonių apsaugą.

24.3. Įstaigos darbuotojai turi išlaikyti savo profesinės veiklos konfidencialumą darbo santykių metu bei pasibaigus darbo santykiams su Įstaiga.

VI. ETINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI

25. Etinės rizikos veiksniai dažnai gali turėti įtakos nurodytų Įstaigos vertybinių principų nesilaikymo rizikai (dar dažnai vadinami „grėsmėmis“ arba „silpnosiomis vietomis“).

26. Etinės rizikos veiksniai apima (neapsiribojant):

26.1. politinę įtaką ir spaudimą, kylantį iš išorinių subjektų ar kitų šalių pusės;

26.2. asmeninius interesus;

26.3. nešališką elgesį, kylantį iš ankstesnių Įstaigos arba Įstaigos darbuotojų priimtų sprendimų;

26.4. asmeninių ir kitų asmenų interesų gynimą;

26.5. kitus veiksnius numatytus LR įstatymuose, teisės aktuose, Įstaigos tvarkose ir vidaus norminiuose dokumentuose.

27. Nustačius riziką, keliančią grėsmę pagrindinėms Įstaigos etikos vertybėms ir etiško elgesio principams, turi būti vertinama tokių grėsmių svarba ir galima žala Įstaigos vidinei atmosferai ir reputacijai. Tokiu atveju turi būti priimtose atitinkamos kontrolės ir apsaugos priemonės, siekiant sumažinti neetiško elgesio riziką iki priimtino Įstaigos bendruomenei lygio.

VII. ETIKOS KONTROLĖS IR STEBĖSENOS SISTEMA

28. Pagrindiniai etikos kontrolės sistemos komponentai – šis Kodeksas, vadovavimas ir pavyzdingas vadovybės elgesys.

29. Įstaigos direktorius, siekdamas skatinti ir apsaugoti etiško elgesio principus kiekvienu Įstaigos veiklos aspektu, įdiegia etikos kontrolės sistemą, kuri apima atitinkamas konkrečias strategijas ir procedūras, skirtas nukreipti, valdyti ir kontroliuoti etišką elgesį. Etikos kontrolės sistema gali būti sukurta kaip atskiras kontrolės priemonių rinkinys gali būti integruota į bendrąją vidaus kontrolės sistemą.

30. Kontrolės priemonės gali būti įdiegtos laikantis įstatymų ar teisės aktų reikalavimų arba Įstaigos direktoriaus iniciatyva.

31. Etiško elgesio nuostatų įtraukimas į kasdienį valdymą yra būtinas siekiant stiprinti Įstaigos vertybes. Tai apima visas Įstaigos veiklos sritis, ir siekia etiško elgesio pripažinimo ir apsaugos priemonių taikymo dėl tam tikrų etinių rizikų valdymo, pavyzdžiui, susijusių su interesų konfliktų, konfidencialumo užtikrinimo, pranešėjų apsaugos, nešališkumo ir kitais klausimais.

32. Stebėsenos kontrolės priemonės gali padėti Įstaigai sumažinti ir valdyti su etika susijusias rizikas. Įstaiga gali taikyti stebėsenos priemones:

32.1. viešųjų ir privačių interesų derinimo, dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, saugojimo ir eksponavimo, gavus neteisėtą atlygį veiksmų politikos, korupcinio pobūdžio ar kitų darbo tvarkos, etiško elgesio, psichologinio smurtavimo pažeidimų, nusižengimų fiksavimo ir kitų Įstaigos direktoriaus patvirtintų tvarkų bei LR teisės aktuose numatytas atitiktis;

32.2. Savęs vertinimas – vidaus ir išorės atsiliepimai, kurie gali būti reguliariai naudojami kaip stebėjimo priemonė, siekiant nustatyti ir išanalizuoti silpnąsias vietas bei rekomenduoti priemones etiško valdymo politikos tobulinimui, ir (ar) naudojant kaip priemonę, skirtą darbuotojų atsakomybei didinti;

32.3. Etiško elgesio pažeidimų ir informavimo apie pažeidimus politikos įgyvendinimas – priemonė apimanti informavimo – vidinio pasitikėjimo kanalo apie pažeidimus Įstaigoje įdiegimą ir funkcionavimo užtikrinimą bei kitus veiksmus tokius, kaip savalaikį ir tinkamą reagavimą, atveju

tyrimą, sprendimų priėmimą, priemonių taikymą bei pranešėjų apsaugos ir konfidencialumo užtikrinimą.

33. Informacija, surinkta atliekant aprašytus veiksmus, gali būti naudojama reguliariai vertinti, atnaujinti ir tobulinti Įstaigos etiško elgesio politiką. Įstaiga taip pat gali informuoti atitinkamas suinteresuotąsias šalis apie tokius vertinimus (pavyzdžiui metinėje veiklos ataskaitoje ar pan.) bei dalintis gerą patirtimi su trečiosiomis šalimis.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Kiekvienas Įstaigos darbuotojas ir kitas bendruomenės narys privalo vadovautis šio Kodekso nuostatomis, laikytis profesinės veiklos ir tarnybinės etikos principų, apibrėžtų LR įstatymais ir teisės aktais.

35. Įstaigos direktorius, esant poreikiui, sudaro etikos tyrimo komisiją, siekdamas užtikrinti savalaikį tinkamą reagavimą, atvejų tyrimą, sprendimų priėmimą, priemonių taikymą bei pranešėjų apsaugos ir konfidencialumo užtikrinimą.

36. Įstaigos direktorius nurodo atsakingiems asmenims užtikrinti vidinio pasitikėjimo kanalo sklandų funkcionavimą, pranešim apie galimus pažeidimus Įstaigoje teikimui.

37. Įstaigos darbuotojai už elgesio standartų pažeidimus atsako LR įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka.

38. Etikos kodeksas skelbiamas viešai – Įstaigos internetinėje svetainėje.
